

En god munhälsa vid demenssjukdom

Charlotte Fagerstedt & Peter Lundholm

11-12 maj Örebro

- **Inledning**

Vad är munhälsa?

Munhälsans utveckling

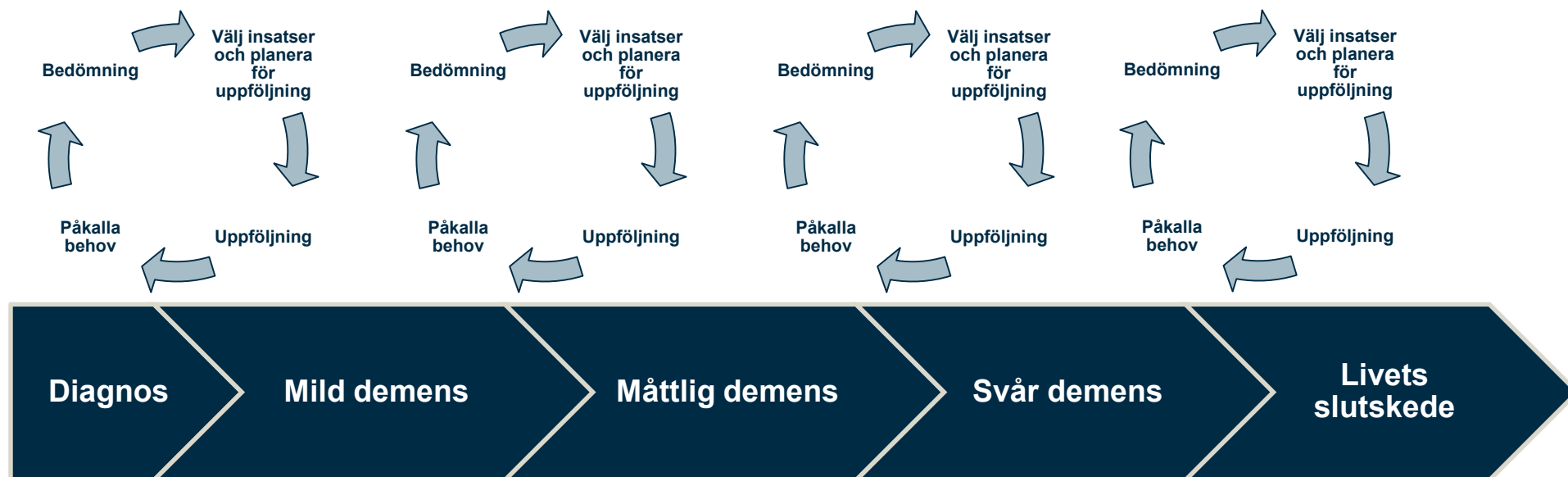
- **Vad främjar en god munhälsa**

Hur kan professionen arbeta

Tandvårdsstöden

Inledning munhälsa

Hälsa: Fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande, och inte endast frånvaro av sjukdom eller skada.

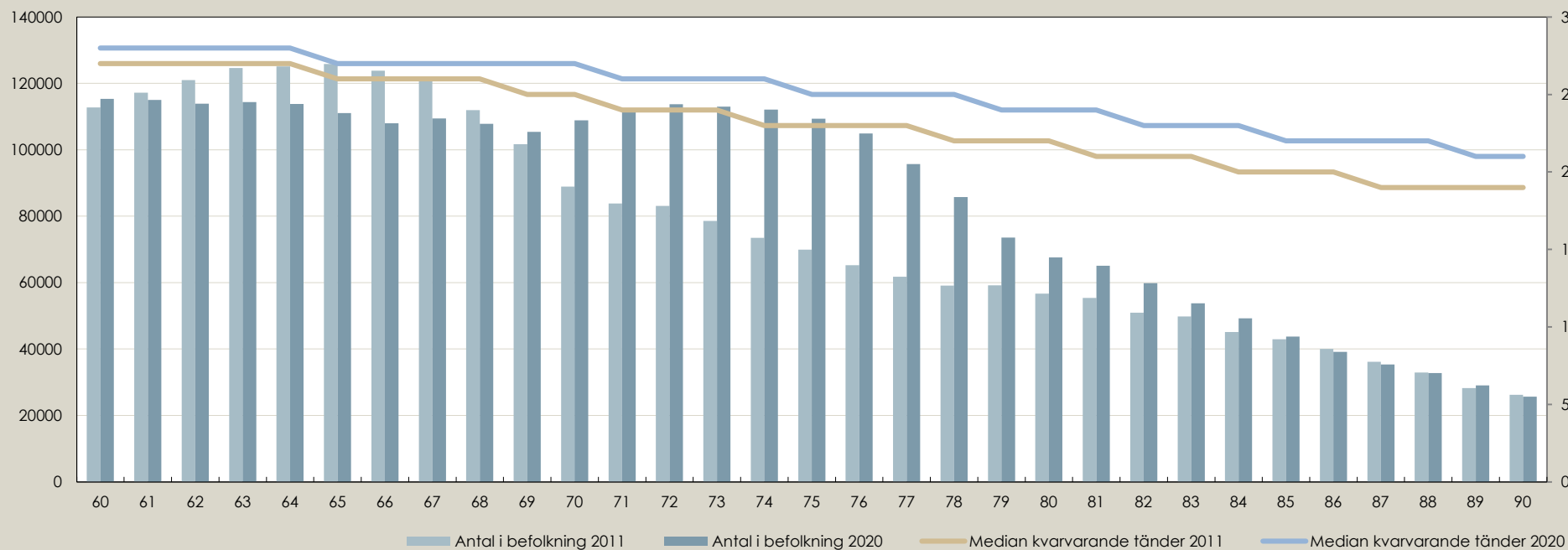

Munhälsans utveckling 2011-2020

Folkmängd* och kvarvarande tänder 2011 och 2020 efter ålder

* Folkmängd efter ålder år 2011 och 2020

Antal tänder

Källa: SCB och Socialstyrelsen

Konsekvenserna av att tappa kontakten med tandvården

- Ackumulerat behov av mun- och tandvård
- Förebyggande mun- och tandvård upphör
- Kan få stora konsekvenser

Oberoende:
regelbunden
tandvård

Man klarar sin
munvård själv

Många lagningar
och avancerad
protetik

Skör: regelbunden
hälso- och sjukvård

Sämre hälsa och
funktionsförmåga
tappar kontakt
med tandvården

Svårt med
munvård själv

Beroende: insatser
från socialtjänsten

Integrerad
tandvård och
munvård

Oberoende:
regelbunden
tandvård

Man klarar sin
munvård själv

Många lagningar
och avancerad
protetik

Skör: regelbunden
hälso- och sjukvård

Sämrre hälsa och
funktionsförmåga
tappar kontakt
med tandvården

Svårt med
munvård själv

Beroende: insatser
från socialtjänsten

Integrerad
tandvård och
munvård

•Bedöm munhälsa vid
demensutredning
•Vård- och
insatsförlopp
•Nationella riktlinjer

•Strukturerat arbete för
att behålla kontakt
med tandvård
•Nationella riktlinjer

•Webbutbildning i mun-
hälsa och munvård för
vård och omsorgen

Vad är det som gör skillnad för munhälsan

- **Daglig munvård**
- **Arbeta aktivt för att bibehålla funktionerna**
- **Främja de egna förmågorna: håll händerna på ryggen**
- **Samverkan med tandvård: Vad betyder det?**

Insatsförlopp och vårdförlopp

- Socialstyrelsen tog 2019 fram en modell för ett standardiserat insatsförlopp vid demenssjukdom.
- Modellen spänner över hela sjukdomsförloppet och varje del tar upp vad som behöver göras, hur det kan göras, och vilka verktyg som kan användas.
- Regionerna har under 2021 publicerat ett personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp för kognitiv svikt vid misstänkt demenssjukdom.

Vägledningen utgår från

**Nationella riktlinjer vid
demenssjukdom**

**Insatsförloppet vid demens-
sjukdom**

Vägledning för en god munhälsa
hos personer med demenssjukdom

Arbeta temabaserat – inkludera tandvården

Ett multiprofessionellt teambaserat arbetssätt rekommenderas i de nationella riktlinjerna vid demenssjukdom och tandvård.

Kunskap om munhälsa och munvård

Den dagliga munhygien är grunden till en god munhälsa. De som stödjer en person med demenssjukdom behöver ha kunskap om hur man ger munvård och tidiga tecken på ohälsa i munnen.

Webbutbildning om munhälsa och munvård

Utbildningen är en grundläggande utbildning om munhälsa och munvård och vänder sig till dem som i ditt dagliga arbete möter personer som behöver stöd med sin munvård.

Utbildningen omfattar sju moduler och tar ca en timme att genomföra.

Uppmärksamma munhälsan kontinuerligt

Munhälsan behöver uppmärksammas under hela sjukdomsförloppet. Det kan exempelvis ske i samband med

- demensutredningen
- kontinuerliga uppföljningar av den enskildes hälsotillstånd
- biståndsutredningen
- planering och uppföljning av insatser
- inskrivning i hemsjukvård och slutenvård.

Tre frågor för att uppmärksamma munhälsan

1. Har du träffat någon tandläkare de senaste två åren?
2. Har du besvär från munnen eller vet du om något som är trasigt i din mun?
3. Är det något du undviker att äta?

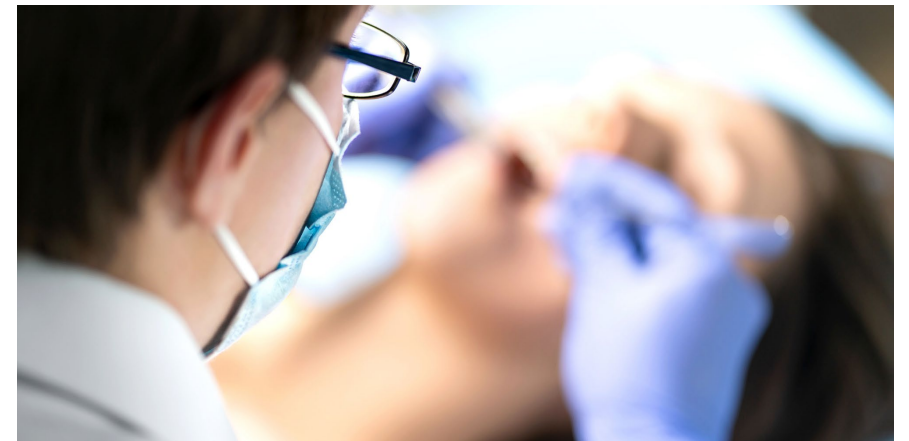

Följ upp tappade tandvårdskontakter

Uppföljningar visar att antalet tandläkarbesök minskar efter demensdiagnosen.

Tandvården behöver uppmärksamma detta och

- arbeta strukturerat för att återknyta tappade tandvårdskontakter
- säkerställa att de har kompetens för att stödja personer med demenssjukdom
- vid behov samarbeta med hälso- och sjukvården, och socialtjänsten.

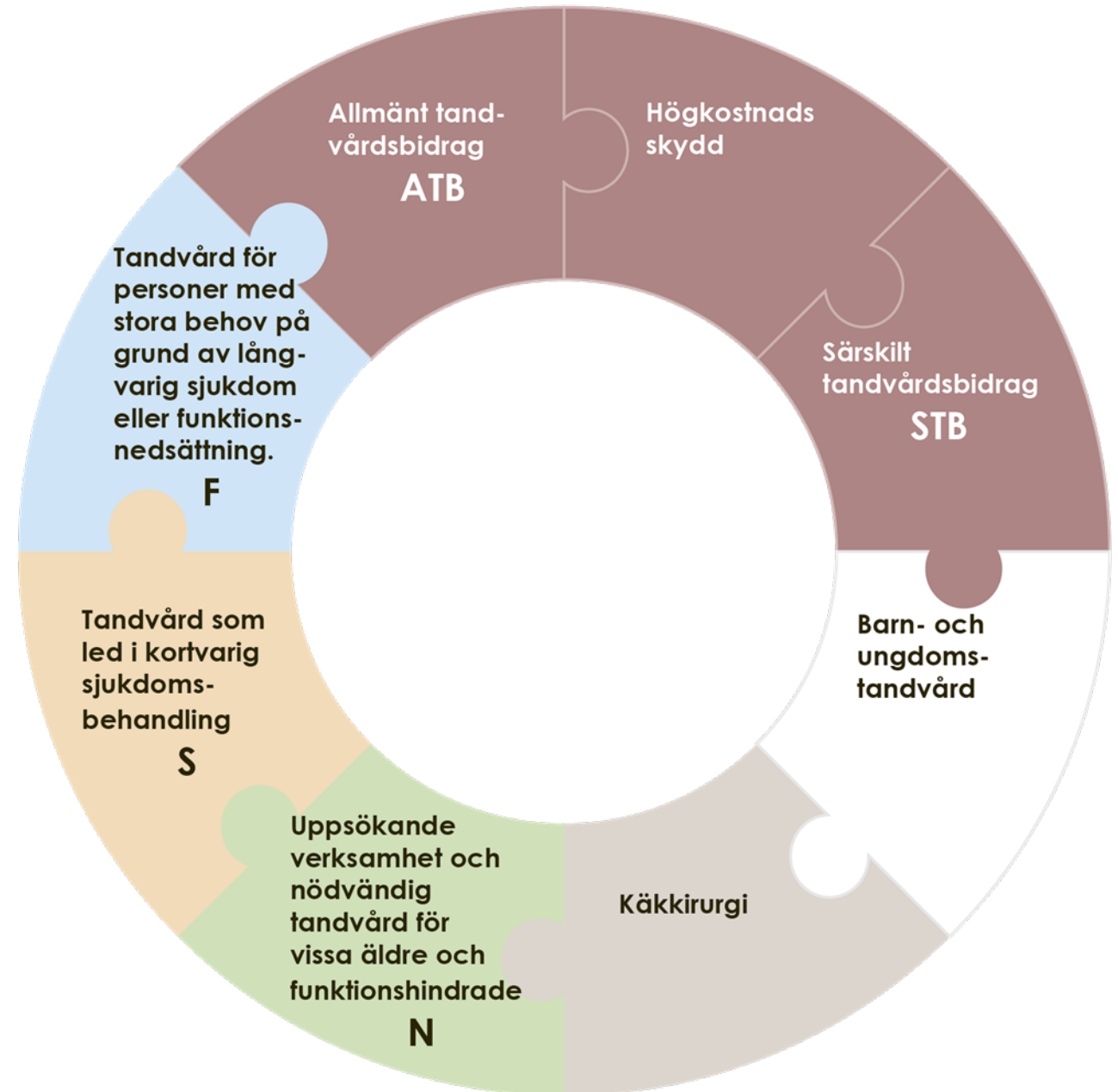
Informera om tandvårdsstöden

Rädslan för höga kostnader kan ibland hindra människor från att kontakta tandläkare eller tandhygienist. Därför är det bra om de som möter personer med demenssjukdom informerar om tandvårdsstöd.

Tandvårdsstöden

Det allmänna tandvårdsbidraget för de som är 65 år och äldre är 600 kr per år.

Tack för uppmärksamheten!

Peter Lundholm, sakkunnig tandvård och munhälsa

peter.lundholm@socialstyrelsen.se

Charlotte Fagerstedt, utredare

charlotte.fagerstedt@socialstyrelsen.se

**Mer information finns på:
www.socialstyrelsen.se**